

Nr 348.

Av herr **Sten** och herr **Persson, Einar**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m.*

Det är allmänt bekant att skogsarbetarna blivit mycket hårt drabbade under arbetslöshetskriser. Enligt skogsbygdsundersökningen av år 1937 hade en jordlös skogsarbetare under tiderna före kriget skogsarbete en tredjedel av året och annat arbete en tredjedel. Lika lång tid var han alltså arbetslös. Då hans arbetsförtjänst icke inneslöt någon kompensation för yrkets säsongkaraktär förstår man lätt att han saknade motståndskraft när en lågkonjunktur eller kris ytterligare försämrade arbetstillgången. Detta förhållande framstod också som ett stort socialt problem och gav anledning till utredningar och åtgärder från det allmännas sida.

Från skogsbygdsrepresentanter inom riksdagen har man i senare år vid olika tillfällen sökt bevaka möjligheterna att skapa en beredskap mot nya arbetslöshetskriser på detta område. Riksdagen har också ställt sig välvillig härtill. Sålunda uttalade jordbruksutskottet i sitt utlåtande nr 97 vid 1938 års riksdag — med anledning av motionerna I: 323 och II: 467 — att »utskottet vill i likhet med motionärerna understryka vikten av att, i händelse av arbetslöshet bland skogsbrukets arbetare, medel böra i erforderlig omfattning anvisas till olika slag av skogsvårdsarbeten». Värdet härav både ur sysselsättnings- och skogsproduktionssynpunkt påpekades. Ett liknande uttalande gjordes av statsutskottet i dess utlåtande nr 43, 1941, då saken förts fram i motionerna I: 177 och II: 236. Utskottet anslöt sig till vad i motionerna anförts och fann angeläget att hithörande frågor i fortsättningen ägnas mera ingående uppmärksamhet. Så har också blivit fallet, bl. a. på grund av att ett centralorgan för skogsvården på de enskilda skogarna tillkommit, och en första beredskap på området redovisas nu i propositionen med förslag till allmän beredskapsstat. Proposition med förslag angående statsunderstödet bl. a. till förbättringsarbeten på skogsbrukets område har även avlämnats. Här skall icke någon granskning ske av dessa propositioner. I den mån de icke äro tillfredsställande med avseende på skogsbrukets och skogsarbetarnas intressen få de betraktas som en god början, och man får, liksom riksdagen gjorde 1941, uttala att hithörande frågor i fortsättningen ägnas mer ingående uppmärksamhet.

Emellertid har frågan blivit aktuell även på annat sätt. Under vinterns lopp uppstodo bekymmer för arbetsmarknadsläget utveckling för skogsarbetarnas vidkommande. Till arbetsmarknadscommissionen och socialministern framför-

des dessa, jämte konkreta önskemål i olika avseenden. Bl. a. frågade man sig huru skogsarbetarna skulle komma att behandlas av arbetslöshetsorganen, därest den befarade arbetslösheten blev verklighet. Minnen från tidigare tillfällen, då skogsarbetarna voro generellt avstängda från arbetslöshetshjälp, döko givetvis upp i detta sammanhang, även om man på goda grunder utgick ifrån att det icke var meningen att dylika brutala metoder i arbetslöshetspolitiken skulle återupplivas. Framställningen gick på detta område ut på att skogsarbetarna skulle jämföras med andra arbetslösa och att åtgärder som planeras för mötande av arbetslöshet skulle ta sikte även på dem.

Senare har det dock framgått att avstängningsbestämmelserna fortfarande anses ha gällande kraft. Hjälpkungörelsen 434/1934 gav den dåvarande arbetslöshetskommissionen rätt att bestämma vilka arbetargrupper som skulle hjälpas. Detta tillämpades som bekant så att kommissionen bestämde vilka grupper som inte finge hjälpas. Detta gällde 1934—1940 en hel del arbetargrupper. Men även efter 1940 finnas skogsarbetarna med bland dem som äro generellt avstängda. Detta har konstaterats i kända fall, då skogsarbetare anmält sig som arbetslösa i vintras i olika norrlandslän. Statens arbetsmarknadskommission lär visserligen ha beviljats dispens i något eller några fall. Men det rådande sakläget är ändock allt annat än tillfredsställande. Ty det är icke möjligt att förmå skogsarbetarna att anmäla sig vid arbetslöshet och att sålunda få statistiskt underlag för lägets bedömande, så länge de mötas av beskedet att de stå i en undantagsställning. Detta så mycket mer som de då frågan var aktuell förra gången aldrig erkände de skäl som anfördes för åtgärden. Sakligt sett funnos inga sådana skäl. Skogsarbetarna följde med vid en i och för sig högst diskutabel avstängning av med dem icke jämförliga säsongarbetare. Socialministern uttalade också bestämt vid skogsarbetarnas förut berörda uppvaktning i vintras att en dylik undantagsbestämmelse icke ingick i några planer för den arbetslöshetspolitik som nu skulle tillämpas. Lika litet kan tanken på en undantagsställning utläsas ur riksdagens uttalanden 1938 och 1941.

Även om man tänker sig att skogsvårdsarbetena friställas från den officiella arbetsmarknadspolitik som finns det många andra arbeten bland åtgärder för arbetsmarknadens reglering och i beredskapsprogrammet som kunna komma i fråga för arbetslösa skogsarbetare. Skäl för en generell avstängning kunna sålunda icke ur någon synpunkt förebringas. Icke heller kan det anföras att delade meningar varit rådande om arbetsmarknadsläget på sista tiden för skogsarbetarnas vidkommande. Detta läge är alltid svårbedömligt. Ingen kan förneka möjligheten av att arbetslöshet inträder, allmänt eller lokalt, i vissa tänkbara situationer. Någon olägenhet ur statsfinansiell synpunkt kan ett undanröjande av avstängningen icke heller medföra. Dels kvarstå ju alltid de allmänna provningsgrunderna, och dels rör det sig numera, icke minst på skogsbrukets område, om högst nödiga och nyttiga arbeten, som blivit efter-satta i det under kriget rådande arbetsmarknadsläget.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställes,
att riksdagen i samband med sin behandling av Kungl.
Maj:ts proposition nr 273 måtte göra det uttalandet att vid
den statsunderstödda hjälpverksamheten för arbetslösa skogs-
arbetarnas hjälpbehov måtte prövas enligt samma principer
som dem, vilka tillämpas för övriga grupper av arbetslösa.

Stockholm den 3 juni 1944.

H. Sten.

Einar Persson.
